

Priset för
barnäktenskap

#passthemisic
– musiktävling
för unga

Barns
kunskap
viktig vid
katastrof-
insatser

Bästa
juklapps-
tipset:
– omtanke

VI VÄLJER SKOLAN

– om kampen mot barnäktenskap i Mocambique

FOTO: SUSANNE KRONHOLM

BARNARBETE OCH HANDEL MED BARN MÅSTE STOPPAS

I november reste jag till Indien för att bland annat besöka Plan Internationals projekt kring barnarbete. Det är fantastiskt att se hur stor skillnad vårt arbete kan göra genom projekt där vi stödjer familjer och stärker institutioner så att de kan ingripa när barn far illa.

Barnarbete är ett utbrett problem som riskerar barns hälsa och ibland även deras liv. FN-organet ILO räknar med att drygt 150 miljoner barn är fast i barnarbete, istället för att gå i skolan. Och av alla barn som arbetar är hälften mellan fem och elva år gamla.

Grundproblemet är den extrema fattigdom som många familjer lever i och som gör att de sätter barn i arbete, i stället för att låta dem gå i skolan. Ett möte som gjorde särskilt starkt intryck under resan i Indien var med en nioårig flicka som berättade att hon tvingats sluta skolan för att hjälpa sin familj med försörjning. Att höra hur hon blev utnyttjad, slagen och lurad visar hur oerhört viktigt vårt arbete för barn rättigheter är.

Den värsta formen av barnarbete är den där barn utnyttjas under slavliknande förhållanden. Hit hör bland annat slaveri, sexuellt utnyttjande, och trafficking – barnsexhandel.

Att använda barn som en handelsvara är ett problem som ofta grundar sig i fattigdom. Många familjer tvingas sälja sina barn eller gör det i tron om att det är för deras bästa.

Handel med barn finns inom flera olika områden – ofta tänker vi kanske på just barnsexhandel, men det kan även ske på andra sätt.

Ett exempel är barnäktenskap. Många familjer runt om i världen får pengar eller varor genom att gifta bort sina barn.

I december börjar årets upplaga av Musikhjälpen där temat kommer att vara "Barn är inte till salu". Som en del av programmet

kommer Annette Lyth, barnrättsrådgivare på Plan International Sverige, att besöka Musikhjälpen för att prata om barnäktenskap som en form av handel med barn. Redan nu kan du läsa mer om den här aspekten av barnäktenskap och hur dessa äktenskap går att motverka i en intervju med Annette på sidorna 8–9.

Varje år gifts över 17 miljoner flickor bort mot sin vilja, vilket är närmare 50 000 flickor varje dag. I det här numret av Barnens Framtid har vi träffat Admira, en ung flicka från Mocambique som själv blev bortgift innan hon hade fyllt 18 år. På sidorna 4–5 kan du läsa hennes berättelse.

Snart har Plan International Sveriges tjugonde år passerat, och under den här tiden har vi tillsammans med er gjort många fantastiska framsteg. Dock är det fortsatt viktigt att vi riktar strålkastarna mot de problem som finns och som vi kämpar för att förhindra och förbättra. Så att vi kan se till att nästa decennium blir ännu bättre.

Nu nalkas jul och Plan International Sverige väljer i år att kalla julen för omtankens högtid, för att det är i omtanken till varandra som julen verkligen grundar sig. Tack för det här året och för att du är med oss och gör skillnad för världens barn.

Varma julkhälsningar,

Mariann Eriksson

Generalsekreterare, Plan International Sverige

Plan International är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan International är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan International:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plan Internationals arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan International är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 73 länder. Det gör Plan International till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida: www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00
Telefontid mån–tors:
09.00–12.00, 13.00–20.00
fre: 09.00–12.00, 13.00–16.00
lunchstängt 12–13
Fax: 08-58 77 55 10
Fadderbidrag:
Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014
Övriga bidrag:
Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm
planinternationalproductions.com
info@plansverige.org
Ansvarig utgivare: Mariann Eriksson, mariann.eriksson@plansverige.org
Projektledare: Stina Bergdal

Produktion: Global Reporting
Projektledare: David Isaksson
Redaktör: Agneta Carleson
Layout: Lisa Jansson

Tryck: V-TAB, 2017

OMSLAGSBILDEN:
Mocambique
Foto: Pi Frisk

INNEHÅLL #4

4

8

12

14

4» MOCAMBIQUES FLICKOR VILL MER

Hälften av alla flickor i Mocuambique är gifta innan de fyllt 18, och många blir mammor tidigt.

8» PRISET FÖR BARNÄKTENSKAP

Barn är inte till salu är temat för årets Musikhjälpen.

10» BARN VIKTIGA VID KATASTROFINSATSER

Barn som lär sig katastrofhantering gör en stor insats.

12» BÄSTA JULKLAPPSTIPSET – OMTANKE

Funderar du på vad du ska ge bort i julklapp?

14» #PASSTHEMIC – MUSIKTÄVLING FÖR UNGA

Elever i Sverige, Finland, Norge och Senegal tävlar om bästa låten i passthetic!

16» HÄNT SEN SIST

Jorden runt med Plan International.

18» MENINGSFULLT ATT VARA FADDER

Möt faddrar som varit med sedan Plan International startade i Sverige för 20 år sedan!

20» PÅ KATASTROFÖVNING I ÖSTTIMOR

Läs om höstens fadderresa som gick till Östtimor.

22» FADDERRESOR NÄSTA ÅR

Följ med oss till Nepal och Dominikanska republiken!

23» UNGDOMSRÅDET

Anne Frank inspirerar unga. Ville Hagman i Plan International Sveriges ungdomsråd om att lyssna till de ungas röst.

Admira, 17 tvingades gifta sig när hon blev gravid och bor med sina svärföräldrar och sin nyfödda dotter på landsbygden i Jangamo-diskriktet i södra Mocambique. Hennes man arbetar i huvudstaden Maputo och kommer bara hem en gång per år.

MOCAMBIQUES FLICKOR VILL SÅ MYCKET MER

Mocambique har en sjundeplats på listan över länder med högsta andelen barnäktenskap. Hälften av flickorna gifter sig innan 18 års ålder och lika många föder sitt första barn innan de blivit vuxna. Plan Internationals program AMOR stödjer flickor att gå klart skolan och försöker förändra skadliga sedvänjor och normer.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD FOTO: PI FRISK

Ute strilar ett milt regn när vi kör in på skolgården till Ravene 2 Primary School, som är omgiven av kokospalmer, acacia- och mangoträd. Vi är långt ute på landsbygden i Jangamo-distriktet i södra Mocambique. I skolan går 900 elever i skift fördelade på bara några få klassrum. I ett av dem sjunger en grupp elever så att taket lyfter sig. Det är Plan Internationals barnklubb som övar inför vårt besök. De träffas en gång i veckan och lär sig om frågor som barns rättigheter, jämställdhet, barnäktenskap och sexualupplysning. I ett land där hälften av flickorna är gifta innan 18 års ålder och könsrollerna är fast cementerade så handlar det om att börja utmana stereotyper och normer tidigt. En av killarna i klubben heter Baptista och är fjorton år.

– Jag har lärt om mänskliga rättigheter och om relationer mellan kvinnor och män. Jag tycker att flickor och pojkar är lika mycket värda. Jag hjälper alltid mamma med disken hemma efter skolan och min dröm är att studera vidare och bli sjuksköterska, säger han.

Tolvåriga Mailavia har en helt annan dröm:

– Jag vill bli trafikpolis och göra kontroller på motorvägarna, berättar hon.

Kanske kan den här typen av utbildning bana väg för en ny generation män och kvinnor i Mocambique? En generation som inte längre accepterar att pojkarna får gå kvar i skolan medan hälften av landets flickor blir med barn i tonåren – med risk för deras liv och krossade drömmar som följd.

En av dem som är med och driver jämställdhetsarbetet i Jangamo är Octavia Leonardo, en energisk trebarnsmamma med egna erfarenheter av barnäktenskap. Hon arbetar på Plan Internationals kontor i Maxixe och ansvarar för projektet AMOR,

vars mål är att minska barnäktenskap och få fler flickor att fortsätta i skolan hela vägen upp till gymnasiet. I dag går bara 1 av 10 flickor klart högstadiet och endast 1 av 100 studerar vidare på universitet eller yrkesskolor.

Octavia driver flera barnklubbar i olika skolor och varje sommar leder hon särskilda pojk- och flickläger för att bryta invanda normer.

”När döttrar kommer in i puberteten är det värsta som kan hända att de har sex före äktenskapet. Men när söner blir 14 så uppmuntrar vi dem att börja ha sexuella relationer för att visa att de är riktiga män.”

– Det är en enorm skillnad på hur vi uppfostrar pojkar och flickor i det här landet. När döttrar kommer in i puberteten är det värsta som kan hända att de har sex före äktenskapet. Men när söner blir 14 så uppmuntrar vi dem att börja ha sexuella relationer för att visa att de är riktiga män. Det är så sjukt!

Fattigdom i kombination med den skeva maktbalansen mellan kvinnor och män är grunden till både barnäktenskap och tidiga graviditeter. Flickor uppfostras till att inte ta sig ton och att vara männen till lags. Octavia Leonardo pekar på flickornas skoluniformer och säger att förtrycket till och med tar sig uttryck i längden på deras svarta kjolar som går ända ner till fotknölna.

– Det är obligatoriskt med långkjol i skolan för att flickorna inte ska locka manliga studenter eller lärare att förgripa sig på dem!

Ett bit från skolan hälsar vi på sjuuttonåriga Admira, en av alla flickor som tvingats avsluta sin utbildning i förtid. Hon tar emot med ett litet knyte i famnen. Där ligger hennes tre veckor gamla dotter Anaclea mjukt invirad i både fleeceoverall och flera lager filtar för att inte frysa denna ovanligt blåsiga och regniga dag.

Vi sätter oss under ett stort träd och Admira berättar hur hennes liv har förändrats drastiskt på bara ett år. Från att hon som sextonåring förra året bodde hemma och gick i skolan – till att hon nu är gift och bor hos svärföräldrarna med en nyfödd dotter.

– Jag träffade min man när jag gick i tolfte klass och vi blev ett par för ett år sedan. I början på året upptäckte jag att jag var gravid. Jag hade ingen aning om hur man skyddar sig.

– Jag blev rädd och stack hemifrån till min man som jobbar i Maputo. När jag kom dit sa han att vi skulle åka hem och prata med våra föräldrar.

Mannens föräldrar besökte hennes familj och gjorde upp om giftemål. De måste betala både straffavgift och brudpris för att sonen gjort Admira med barn.

– Hans familj betalade en summa och sen gifte vi oss i maj i år. Jag vet inte hur mycket de betalade, säger Admira.

Nu bor hon med sina svärföräldrar och deras barn i ett litet prydligt hus av flätade palmlöv. Hennes man arbetar fortfarande i huvudstaden.

– Jag är både glad och ledsen över mitt liv, säger Admira.

Ledsen för att jag blev gravid och tvingades avsluta mina studier. Glad för att jag gillar att vara mamma. Jag blev så lycklig när jag såg min dotter första gången och jag får mycket hjälp av min svärmor.

Dottern börjar gråta och Octavia Leonardo från Plan International, som känner Admira, tar vant den lilla och vaggar henne till söms i famnen.

– Jag vet exakt vad de här flickorna går igenom, säger hon. Jag blev själv gravid när jag var 15 år. Min familj sparkade ut mig och tvingade mig att gifta mig med min pojkvän. Jag blev behandlad som en slav hos mina svärföräldrar, helt fruktansvärt. Och allt för att jag inte hade fått någon sexualupplysning. Jag visste ingenting om mens eller hur barn blir till! Och kan du tänka dig, jag blev med barn efter första gången vi hade sex!

– Jag säger till alla flickor jag möter som är gifta eller gravida

”Jag vet exakt vad de här flickorna går igenom. Jag blev själv gravid när jag var 15 år. Min familj sparkade ut mig och tvingade mig att gifta mig med min pojkvän. Jag blev behandlad som en slav hos mina svärföräldrar”

Octavia Leonardo ansvarar för Plan Internationals projekt AMOR med målet att stoppa barnäktenskap och få fler flickor att gå klart skolan.

Admiras dotter Anaclea är bara tre veckor gammal.

Sofia, 15, bor på Plan Internationals internat som startats för att underlätta för flickor att gå klart högstadiet och gymnasiet.

– det finns hopp. Jag är ett levande bevis för att det går att lyckas ändå. Jag lämnade min man och har under åren skaffat mig en universitetsutbildning och en ny familj. Har du tänkt fortsätta studera, Admira?

– Jag vill gärna börja i skolan nästa år och avsluta mina studier. Jag ska diskutera det med min man när han kommer hem nästa gång från Maputo. Vi ses bara en gång per år, men det är ok, säger Admira och vinkar när vi går.

I bilen berättar Octavia Leonardo om seden med brudpris, *lobolo*, som är en tradition inom alla samhällsklasser och religioner i Mocambique. Mannens familj betalar ett överenskommet pris, som inte bara behöver bestå i pengar utan ofta handlar om varor.

– Brudens familj tar fram en lista på saker de behöver, till exempel ved, en ko, kläder, salt, ägg. Om mannen gjort flickan med barn innan äktenskapet så måste hans familj dessutom betala en straffavgift.

Till och med i välutbildade familjer praktiseras seden, som i praktiken handlar om att mannen "köper" sin fru.

– Javisst, det är en transaktion där bruden blir mannens ägodel. Jag brukar säga att kvinnomisshandel börjar redan med brudpriset. Flickan står i skuld till mannen och han tycker att han kan behandla henne som han vill, säger Octavia.

Det finns en stark koppling mellan barnäktenskap och utbildning där flickor som inte går i skolan tenderar att gifta sig tidigt. Ju längre flickor går kvar i skolan, desto senare gifter de sig. Skolan har också en skyddande effekt mot tidiga graviditeter och utbildade flickor skaffar barn senare och får färre barn. Något som lönar sig för hela samhället, eftersom flickorna senare kan ta sig själva och sina barn ur fattigdom.

För att snabba på utvecklingen så att fler flickor går klart högstadiet och gymnasiet har Plan International startat ett internat så att även flickor som bor långt ut på landsbygden ska kunna gå i skolan. De får ett stipendium för att betala skolmaterial och uniformer och bor här under terminerna.

Femtonåriga Sofia hade tvingats att sluta skolan efter mellanstadiet om inte hon fått en plats på internatet. Vägen till högstadieskolan hade blivit alldeles för lång och osäker för henne att gå varje dag. Sofia visar sin säng närmast fönstret i ett av rummen i flickornas byggnad. På det släta lakanet ligger två kuddar och en nalle. Flickorna sover i våningssängar, tio flickor i varje rum. Det känns lite som ett kollo, med tjejer som sitter och ligger på sängarna överallt. Det snackas och skrattas, några flätar varandras hår.

– Jag blev glad när jag fick ett stipendium. De flesta av mina kompisar har slutat skolan. En del på grund av att de blivit med barn och gift sig, andra för att deras föräldrar är fattiga och de måste hjälpa till med försörjningen, säger Sofia.

Hon själv vill skjuta upp tanken på äktenskap och familj så länge det går.

– Jag vill gifta mig när jag är 30 år. Mina föräldrar stöttar min utbildning och lyssnar på mig. Min dröm är att bli läkare. Sjukhuset ligger långt ifrån där vi bor och jag har en familjemedlem som är allvarligt sjuk, som jag vill hjälpa.

FAKTA MOCAMBIQUE

Invånare:	24 miljoner, varav 45 procent är under 14 år och 21 procent är 15–24 år.
Fattighetsnivå:	55 procent lever i yttersta fattigdom.
Utbildning:	1,2 miljoner barn går inte i skolan, majoriteten av dessa är flickor. 1 av 10 flickor går klart högstadiet. 1 av 100 flickor går vidare till högre utbildning. 70 procent av kvinnorna kan inte läsa eller skriva, jämfört med 30 procent av männen.
Barnäktenskap:	På sjunde plats i världen när det gäller antalet barnäktenskap. 48 procent av flickorna gifter sig innan 18 år och 14 procent gifter sig innan 15 år.
Lagstiftning:	Barnäktenskap är förbjudet enligt lag men det finns undantag som gör att en flicka kan gifta sig vid 16 års ålder med föräldrarnas medgivande. Dessutom är barnäktenskap ett brott som inte har någon straffskala.
Tidiga graviditeter:	40 procent av flickorna blir gravida innan 20 år. 12 procent blir gravida innan 15 år.
Mödradödlighet:	Hög, 408 kvinnor per 100 000 dör i barnsäng, jmf med 6 i Sverige.
Barnadödlighet:	Hög, 79 barn av 1 000 dör inom det första året, jmf med 3 i Sverige.

Källa: UNFPA, UNICEF

PRISET FÖR BARNÄKTENSKAP

Varje år gifts över 15 miljoner flickor under 18 år bort. I många fall har ett brudpris eller en hemgift betalats. Annette Lyth, barnrättsrådgivare på Plan International Sverige, kommer att besöka buren under Musikhjälpen i december för att prata om varför barnäktenskap kan ses som en form av handel med barn.

TEXT: STINA BERGDAL ILLUSTRATION: SARA-MARA

I december varje år anordnar SVT, Sveriges Radio och Radiohjälpen insamlingseventet Musikhjälpen för att uppmärksamma och samla in pengar till olika humanitära katastrofer. I år är temat "Barn är inte till salu" och som en del av det har Annette Lyth, internationell jurist och barnrättsrådgivare på Plan International Sverige, blivit inbjuden för att prata om barnäktenskap.

– Genom att benämna barnäktenskap som en form av människohandel ser man problemet i ett bredare perspektiv, menar Annette Lyth.

Även om barnäktenskap kan betraktas som människohandel understryker hon att det är viktigt att se skillnaden mellan denna sedvänja och barnsexhandel. Betalning kan förekomma i båda fallen, men barnsexhandel är grovt kriminellt och ofta en del av organiserad brottslighet.

– När det gäller barnäktenskap finns det oftast en god vilja hos föräldrarna bakom beslutet att gifta bort en dotter, de allra flesta familjer tycker om sina barn. Ofta handlar barnäktenskap om att man tror att det är för dotterns bästa. Man kanske vill skydda henne från det dåliga rykte hon riskerar att få om hon inte gifter sig tidigt och vill att hon ska få en bra man. I situationer där människor är på flykt är unga flickor speciellt utsatta och riskerar att våldtas eller utsättas för sexuellt våld. Då ökar ofta barnäktenskap eftersom föräldrarna tror att de kan skydda sina döttrar på det sättet, säger Annette Lyth.

I många delar av världen förekommer fortfarande olika former av betalning när en flicka eller kvinna gifts bort. Brudpris och hemgift är två olika traditionella former av betalningar som kan förekomma i samband med giftemål.

Brudpris innebär att mannen ger en summa pengar eller varor, så som boskapsdjur, till flickans familj.

– Där brudpris betalas köper mannen i princip sin fru. Eftersom han har betalat för henne blir hon då hans egendom.

Hemgift innebär att flickans familj betalar till mannens familj, eller mannen själv, för att han ska gifta sig med henne. Fenomenet har inga religiösa rötter utan förekommer i olika delar av världen oavsett trosuppfattning.

Annette Lyth förklarar att i vissa delar av Asien, där hon själv tidigare har jobbat mot barnäktenskap, har flickor så pass lågt värde att de anses vara tvungna att komma med pengar för att

kunna få en man. Flickan ses inte som en riktig medlem av familjen utan är bara till låns och en kostnad tills hon är tillräckligt gammal för att giftas bort. Om hemgiften är för låg riskerar flickan dessutom att bli fysiskt misshandlad av sin man eller hans familj.

Även om pengarnas riktning skiljer sig åt, är konsekvenserna för den unga bruden densamma, förklarar hon. Flickan blir en typ av vara som kan byta "ägare".

Det är dock inte alla barnäktenskap som innehåller ett sådant tydligt moment av att flickan är till salu. Men på grund av den skeva maktfördelningen mellan parterna kan det alltid ses som en typ av handel, menar Annette Lyth.

– Det finns ett slags ägande i barnäktenskap. I de fall när det inte görs någon regelrätt betalning kan man säga att flickan betalar i natura, med sin kropp. Därför menar jag att hon även i dessa fall kan betraktas som en handelsvara.

Barnäktenskap har svåra konsekvenser både för individen och för de länder där den här sedvänjan förekommer. När en flicka gifts bort påverkas resten av hennes liv. Det är vanligt att hon tas ur skolan vilket innebär att hon inte får någon utbildning och senare inte kan få något ordentligt arbete. Skolan är också viktig för att flickor ska få val och möjligheter i livet och delta aktivt i samhället. Dessutom blir flickorna ofta gravida tidigt, något som kan vara livshotande eftersom deras kroppar inte är tillräckligt utvecklade.

För att tackla problemet med barnäktenskap krävs inga stora ekonomiska insatser, understryker Annette Lyth. Det handlar om att få tongivande och respekterade människor i samhället att ändra synsätt när det gäller tidiga äktenskap och få tillräckligt många personer att sprida kunskap om hur bortgifte kan skada flickor.

Man måste också förstå mekanismerna bakom den här sedvänjan. I vissa samhällen kan till exempel den hemgift som familjen ska betala vara lägre ju yngre flickan är, vilket blir ett incitament till att ingå i väldigt tidiga äktenskap.

– En sak som har fungerat för att ändra traditionen är att lära familjerna vilka risker det innebär för flickan att giftas bort i sådan tidig ålder. Det är svårt men absolut inte omöjligt att bryta den här traditionen.

Var förekommer barnäktenskap?

Barnäktenskap förekommer i alla delar av världen men är vanligast i södra Asien och Väst- och Centralafrika där totalt över 40 procent av flickorna gifts bort innan de fyllt 18 år. I Sydamerika är 29 procent av flickorna gifta innan de fyllt 18 år.

Fem anledningar till att barnäktenskap fortfarande förekommer:

1. Unga fruar anses vara mer lydiga.
2. Lagar som skyddar flickor följs inte.
3. Familjen tror att tidigt äktenskap ska skydda deras dotter från sexuellt våld.
4. Ju äldre dottern blir desto högre blir hemgiften som föräldrarna måste betala.
5. Bristande jämställdhet och skev maktbalans mellan kvinnor och män där kvinnor och flickor värderas lägre.

Källa: Plan International, FN

BARNES KUNSKAP VIKTIG VID KATASTROFINSATSER

Förra året var naturkatastroferna många och med klimatförändringarna förväntas de bli allt fler. En utveckling som innebär att det mer än någonsin behövs kunskap om hur man hanterar katastrofer. I Plan Internationals projekt Säkra skolor deltar över en miljon flickor och pojkar i fler än 30 länder.

TEXT: SANDRA DOUGLASDOTTER
ILLUSTRATION: JESPER ZACCO

2017 har varit ett år med ovanligt många naturkatastrofer – kraftiga orkaner, bränder, jordbävningar, översvämningar och torka. Förra året var temperaturen i världen den högsta som någonsin uppmätts, och det var det tredje rekordvarma året i rad. Med ett förändrat klimat finns det risk att klimatflyktingarna blir allt fler. Extrema väderförhållanden kan också innebära att tillgången på mat och andra resurser minskar, med ökad risk för konflikter som följd.

Men trots den här mörka bilden görs det också viktiga framsteg.

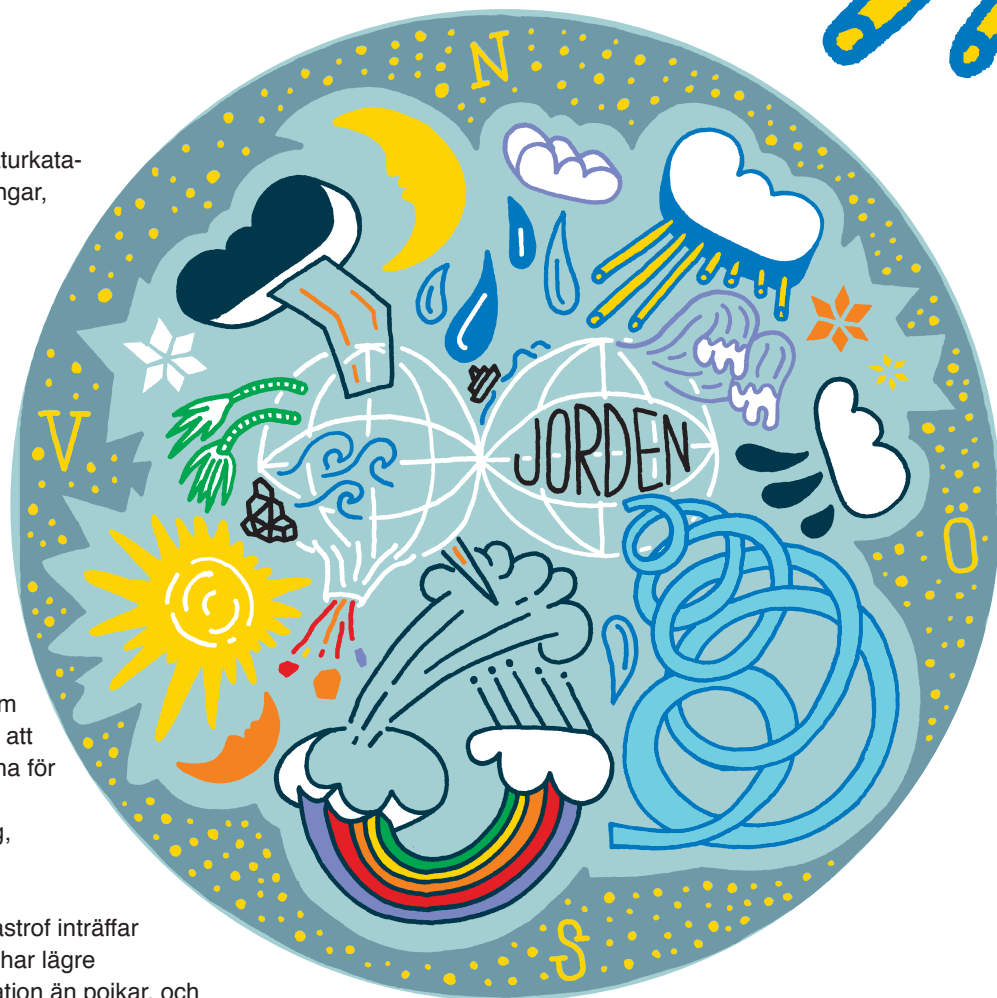
– Antalet personer som drabbas av naturkatastrofer kommer med största sannolikhet att öka de närmaste åren, precis som har skett det senaste decenniet. Men trots den här utvecklingen är det allt färre som dör i samband med katastrofer. Det beror på att kunskaperna om hur man kan minska riskerna för att en katastrof ska inträffa och hur man kan förbereda sig har ökat, säger Olivia Forsberg, rådgivare för katastrofriskhantering på Plan International Sverige.

Barn är mer sårbara än vuxna när en katastrof inträffar och flickor är generellt mest sårbara. Flickor har lägre utbildningsnivå och sämre tillgång till information än pojkar, och har sällan fått lära sig färdigheter som att simma. Liksom sina föräldrar drabbas barnen omedelbart av brist på mat, vatten, mediciner och skydd vid en katastrof. Men de är också mycket sårbara för de långsiktiga konsekvenserna, till exempel att skolgången upphör och att de får sämre tillgång till sjukvård.

– Många barn kommer aldrig tillbaka till skolan efter en katastrof. Det kan bero på att skolbyggnaderna förstörts, lärare saknas eller att familjerna inte längre kan betala skolvadetten. Det gör att barnen riskerar att hamna i en nedåtgående spiral av

fattigdom och utanförskap. Vissa kan ha förlorat hela sin familj och fått hela sin trygghet raserad. Denna utsatthet ökar risken för övergrepp, trafficking och barnarbete, säger Olivia Forsberg.

När en katastrof har inträffat är det ofta de vuxna som tillfrågas om vilka akuta behov de har och vad de behöver för att skydda sig mot katastrofer i framtiden, men Plan International arbetar för att öka barnens trygghet genom att stärka deras kunskap. Projekten för säkra skolor lär eleverna att identifiera

olika typer av risker, hur de ska minska dem och hur de ska agera när katastrofen är ett faktum. Programmet finns i fler än 30 länder och mer än en miljon barn deltar.

– Barnen får analysera vad deras skola har drabbats av tidigare, vilka risker som finns i dag och hur de kan minska dem. De får också gå igenom vad de ska göra om något inträffar, till exempel om floden svämmar över, och om första hjälpen. Det är en långsiktig investering, barnen kommer att ha nytta av dessa kunskaper resten av livet, säger Olivia Forsberg.

I Säkra skolor skapar eleverna en plan tillsammans med rektor, lärare och föräldrar i en skolkommitté. De identifierar vad de själva kan göra och vad de behöver hjälp med från till exempel myndigheter. Eleverna övar evakuering och kan till exempel köpa in flytvästar eller gräva diken som förberedelse för översvämningar eller plantera träd för att minska risken för jordskred.

Genom att delta i Säkra skolor växer barnen upp med en bred kunskap om katastrofer – varför de kan inträffa, hur de kan förebyggas och hur man ska agera om en katastrof drabbar deras närmiljö. Det innebär inte enbart att man räddar liv när olyckan är framme. Barnen delar med sig av sina kunskaper till sina föräldrar och syskon och bidrar på så sätt till ett säkrare samhälle.

– Barn har en enorm förmåga att ta till sig kunskap. Våra erfarenheter visar att föräldrar, beslutsfattare och myndigheter lyssnar på vad barnen har att säga om de får chansen. Det är också kul att jobba med barnen eftersom de tycker det är väldigt spännande och blir oerhört engagerade i att göra sin skola till en tryggare plats, säger Olivia Forsberg.

Katastrofsäsonger i världen

- Centralamerika: regnsäsong april–december
- Östafrika: regnsäsong april–juni och november–mars
- Västafrika: regnsäsong april–juli och september/oktober
- Asien: monsun- och tyfonsäsong juni–november
- Södra Stilla havet: cyklonsäsong november–april
- Karibien: orkansäsong juni–november, värst i september
- Mellanöstern och Nordafrika: regnsäsong mars–november

Vi måste skapa framtidshopp trots stora utmaningar

Jag känner oro för våra barns framtid. Visst har världen blivit bättre under det senaste århundrandet. Färre svälter, fler går i skolan och barnadödligheten minskar. I många länder är utvecklingen inte lika positiv, men ur ett globalt perspektiv har det aldrig funnits så mycket välstånd som i dag.

Så varför denna gnagande oro? 2017 blir ett av de varmaste åren sedan vi började mäta temperaturen. Nyligen publicerade Meteorologiska världsorganisationen (WMO) en rapport om effekter från klimatförändringen; värre värmeböljor, kraftigare orkaner, stigande havsnivåer och minskande havsisar. Effekter och skador på samhällen ökar. 2016 tvingades 23,5 miljoner människor på flykt till följd av väderrelaterade händelser. För många handlar det om en tillfällig flykt, men effekterna blir långvariga eftersom hus, infrastruktur, elektricitet, vattenförsörjning och sjukhus ofta slås ut.

En storm som drabbar Bangladesh eller Florida får helt olika konsekvenser. Extremväder och klimatförändringar är faktorer bland många som påverkar samhällen. Ett faktum är dock säkert. Fattiga människor drabbas hårdast, oavsett om de lever i extrem fattigdom i södra Asien eller Afrika, eller i rika länder som USA eller Europa. Och barn drabbas allra värst. De har minst möjlighet att påverka sin livssituation, är mest utsatta i samband med flykt och deras framtid kan slås i spillror när de går miste om möjligheten att gå i skolan eller förlorar sina föräldrar.

Klimatförändringar påverkar barn i hela världen. Även i Sverige drabbas barn och ungdomar. Klimatfrågan lyfts ofta fram som en stark orosfaktor inför framtiden. Oro som skapas av känslan av att inte ha kontroll, att inte kunna agera och vara utlämnad åt beslutsfattare som inte alltid verkar ta frågan på allvar.

Så, ja, jag är orolig när jag läser att koldioxidhalten i atmosfären under 2016 ökade snabbare än någonsin, trots att utsläppen börjar plana ut. Räcker våra åtgärder och går det tillräckligt snabbt? Vad ska jag säga till mina barn?

Vi får absolut inte bli passiva. Vi kan återskapa framtidstro genom att:

- investera i våra samhällen för att öka motståndskraften mot klimatförändringar,
- satsa på ungas utbildning för att ge dem verktyg att hantera förändringar,
- lyfta fram det positiva som sker i form av ökat engagemang, teknikutveckling och förbättrat samarbete.

För jag tror på optimismen som en stark drivkraft till förändring. Jag anser att möjligheten att få känna optimism inför framtiden är varje barns grundläggande rättighet. Vi som har makten att göra något i dag, har ett stort ansvar att agera och visa vägen framåt.

Johan L. Kuylenstierna, vd för Stockholm Environment Institute och hedersdoktor vid Stockholms universitet

FOTO: SEI/THORLEIF ROBERTSSON

OMTANKE – EN JULKLAPP SOM PASSAR ALLA OCH RÄCKER TILL FLER

Din omtanke kan ge en flicka möjlighet att lära sig läsa, och med kunskap kommer makten att själv kunna påverka sitt liv. Var med och bidra till flickors framtid. Enklast beställer du din gåva via www.plansverige.org/shop. Där kan du välja bland flera gåvor och även få ett digitalt gåvobevis att skriva ut. Betalningen genomförs med kort. Om du föredrar inbetalningskort – missa inte bilagan i den här tidningen. Efter betalning via inbetalningskortet får du ett gåvobevis skickat hem till dig.

KUNSKAP GER MAKT ATT VÄLJA FRAMTID

Timotea är 14 år och äldst av sex syskon. Hon tillhör urfolket Maya i Guatemala och bor långt ut på landsbygden. Att ta sig till skolan är inte enkelt, varje morgon och kväll går hon en timma. Timotea berättar att flera av hennes vänner inte går i skolan, många familjer har inte råd. Men Timotea har fått hjälp av Plan International för att kunna slutföra sin utbildning.

Enligt FN är grundläggande utbildning för flickor avgörande för att varaktigt skapa bättre levandsvillkor i ett land. För varje extra år en flicka går i skolan ökar möjligheten för att få ett bra jobb. Timotea är säker på att hennes utbildning kommer hjälpa henne att uppfylla sina drömmar.

– Tack vare Plan International har jag möjlighet att gå i skolan. Jag har lärt mig om mina rättigheter och känner mig väldigt glad. Jag är säker på att jag kommer kunna ta examen och arbeta med ekonomi och när det händer ska jag hjälpa mina systrar och bröder så att de kan gå färdigt skolan, säger hon.

SKOLSTIPENDIUM 825 KR

Att satsa på flickors utbildning är ett av de mest effektiva sätten att bekämpa fattigdom. För varje extra år en flicka stannar i skolan ökar hennes framtida inkomst. Det är också mer sannolikt att hennes egna barn får gå i skolan. Plan Internationals skolstipendium räcker till att betala skolmaterial, transport, skolmat, skoluniform och skolavgift under ett helt år.

LÄR EN FLICKA LÄSA 250 KR

Alltför många flickor kan inte läsa. Det vill vi ändra på! Arbetet med att sprida läskunnighet är inte bara ett effektivt sätt att bekämpa fattigdom, det ger också flickor makten att påverka sina egna liv.

FÖRHINDRA BARNÄKTENSKAP 300 KR

Varje dag gifts 47 700 flickor bort. Barnäktenskap tar ifrån dem deras barndom och möjligheten att forma sin egen framtid. De utsätts dessutom för stora risker när de blir gravida redan som barn.

STOPPA KÖNSSTYMPNING 200 KR

Varje år könsstympas tre miljoner flickor. Omkring 200 miljoner flickor och kvinnor i världen lever med följderna av könsstympning. Ingreppet kan leda till infektioner, infertilitet, kronisk smärta, komplikationer vid förlossning och i värsta fall döden. Könsstympning utförs nästan uteslutande på flickor under 15 år. Varje flicka har rätt att bestämma över sin egen kropp. Köp den här gåvan online på Plan Internationals gåvoshop.

– Jag kan inte gå tre dagar utan att sjunga, jag har så mycket i mig som måste komma ut, säger Clara Borthwick på Fryshusets gymnasium. Från vänster: Clara Borthwick, Kim Eriksson Guerrero, Linn Wallard.

MUSIKTÄVLING SOM HÖJER UNGAS RÖSTER

Musiken har alltid varit en del av deras liv, men först på senare år har det blivit mer seriöst. I januari kommer de som en del av sitt skolarbete kunna tävla med sin egen musik i Plan Internationals tävling #passthetic.

– När man skriver en låt ger man en del av sig själv och det skulle nog kännas oärligt att uppträda med någonting man själv inte stod för, säger Linn Wallard.

TEXT OCH FOTO: STINA BERGDAL

Kim Eriksson Guerrero, Linn Wallard och Clara Borthwick går sista året på Rock och Soul-linjen på Fryshusets gymnasium och deras dröm är att kunna försörja sig på musiken. För dem är musiken en konstform som självklart kan påverka samhället och innehålla starka åsikter.

– Kolla bara i musikens historia! Det är mycket i låttexter som är politiskt, både öppet och censurerat. Nu lever vi också i en tid när det händer mycket och då är det jätteviktigt att det finns folk som använder sina plattformar, säger Kim och de andra håller med.

Alla tre berättar hur de redan som små hade ett intresse för

musik och sjöng mycket hemma, bland annat genom karaoke, men att det var först på gymnasiet som det blev på riktigt. Kim berättar att det kändes som en helt annan värld första gången hon kom till en riktig studio, och Clara lägger till att det är viktigt att ha en speciell plats dit man kan gå för att skapa sin musik:

– När man kommer in i en studio blir det som att möjligheterna ökar, för även om det bara är en enkel demo som spelas in är det ett sätt att få sin röst hörd, säger hon.

Tjejernas musiklärare Jakob Melkstam är en av de lärare som tagit initiativet att låta sina elever vara med i text- och musiktäv-

lingen #passtemic som en del av skolarbetet. I tävlingen, som har initierats av Jason "Timbuktu" Diakité tillsammans med Plan International Sverige, deltar ungdomar från Sverige, Senegal, Norge och Finland. Starten går i januari 2018 och bidragen kommer bedömas av en jury bestående av bland annat Jason själv och den svenska rapartisten Mapei.

– Vi har länge varit intresserade av att vidga våra vyer rent musikaliskt, eftersom vi oftast hämtar inspiration från USA, England och Sverige. Därför kändes det här spännande. Jag hoppas att våra elever ska utvecklas musikaliskt på ett roligt sätt – kanske genom att utveckla en kontakt med ungdomarna i Senegal och få en känsla för det globala och världen, säger Jakob Melkstam.

Kim, Linn och Clara tror alla att det finns både likheter och olikheter mellan hur ungdomarna i Senegal och de själva skapar musik.

– Även om vi bor på helt olika platser i världen är vi ändå ungdomar och går igenom liknande saker som kärlek, problem med föräldrar och sådant – men det ser olika ut. Samhällsstrukturerna skiljer sig åt men på personnivå kan man nog relatera till varandra, säger Linn och både Kim och Clara nickar instämmande.

#Passtemic:

Den 15 januari startar tävlingen #passtemic, en låt- och texttävling för ungdomar mellan 10–19 år i Sverige, Senegal, Norge och Finland. En del skolor kommer att låta elever delta i #passtemic som en del av undervisningen. Men det är fritt för vem som helst att vara med, även utanför skolan. Vill du veta mer om tävlingen? Besök plansverige.org/passtemic eller kontakta engageradig@plansverige.org

KAN BLI ETT LIVSLÅNGT ENGAGEMANG

Vasagymnasiet i Arboga har ett skolsamarbete med Plan International sedan tre år.

– Kul, inspirerande och meningsfullt, anser Helena Engström som undervisare på samhälls- och ekonomiprogrammen.

Vasagymnasiet har både yrkesprogram och högskoleförberedande program och en uttalad ambition att engagera sig i internationella samarbeten. För ett par år sedan tyckte Helena Engström och hennes arbetslag att det var dags att göra lite mer inom det området.

– Vi ville utmana våra elever och ge dem en stark känsla för världen och hur olika livsvillkoren ser ut för unga människor, säger hon.

På Plan Internationals hemsida fann de precis vad de sökte efter – material om hållbarhet, demokrati och mänskliga rättigheter som riktade sig till ungdomar.

Inte nog med det. Man fick också erbjudande om att en Planmedarbetare kunde komma till Vasagymnasiet och berätta om barns rättigheter och hur skolan kunde utveckla ett samarbete med Plan international kring dessa frågor.

– Självklart tackade vi ja!

Första steget blev ett samarbetsprojekt med ungdomsreportrar i Sierra Leone. En klass från Vasagymnasiet bytte bilder via Instagram med jämnåriga ungdomar i det utsatta Västafrikanska landet.

– De lärde sig att unga människor på många sätt är lika – men att livsvillkoren verkligen skiljer sig åt, konstaterar Helena Engström. Även om ungdomarna i Sierra Leone hade möjlighet att använda mobil fick en del av dem gå en halvmil eller mer för att ladda den. Ibland kom de inte fram alls på grund av över-svämningar.

Nu, efter tre år, har skolan och Plan International utvecklat fler samarbeten, och eleverna har gjort specialarbeten, utställningar och startat projekt kring frågor som rör barns rättigheter. En busslast elever har besökt Plan Internationals kontor i Stockholm och sett den starka utställningen #Childmothers.

– Samarbetet med Plan International är oerhört givande, säger Helena Engström. Eleverna får känna ända in i hjärtat hur ungdomar i deras egen ålder har det. Det kan bli början till ett livslångt engagemang!

– Vi vet också att vi får korrekta och relevanta fakta via Plan International. Det känns extra viktigt i dag när det finns så mycket falska uppgifter på nätet.

UTAN UTBILDNING INGEN FRAMTID

Det finns många kreativa sätt att stötta Plan International på. På Rosenholmsskolan i Karlskrona ägnade eleverna en hel vecka åt att lära sig mer om rätten till utbildning.

Astrid Gustafsson är lärare på Rosenholmsskolan i Karlskrona och har varit Planfadder i flera år. När skolan skulle genomföra en ämnesövergripande temavecka kom hon på idén att låta eleverna arbeta med ett av Plan Internationals fokusområden: rätten till utbildning. Ett tema som visade sig vara populärt bland eleverna. Lovisa Rydell är 14 år och går i sjuan. Hennes grupp valde att hålla en lektion för barn i årskurs fyra om hur man utbildar barn i krigsdrabbade länder.

– Det finns 30 miljoner barn runt om i världen som inte kan gå i skolan på grund av krig. Det kan vara för farligt att gå till skolan eller så finns det inte personal eller material. Ibland används skolorna istället som bostäder eller skydd, säger Lovisa Rydell.

Hon tycker att temaveckan var både var rolig och lärorik, men det bästa var att få vara med och sprida kunskap om rätten till utbildning.

– Utbildning är viktigt, annars blir det som en ond cirkel. Om man föds i en fattig familj har föräldrarna inte råd att låta barnen gå i skolan och så blir de också fattiga när de blir stora.

Astrid Gustafsson berättar att just detta med utbildning som en väg ut ur fattigdom var det viktigaste budskapet för lärarna att förmedla till eleverna. Utan utbildning, ingen framtid.

– Jag berättade för vår rektor om mitt engagemang som Planfadder och att jag ville jobba utifrån Plan Internationals information för att få eleverna att lyfta blicken kring utbildning och skola. Jag brinner själv för rätten till utbildning.

När veckan summerades hade klasserna samlat in 2 180 kronor till Plan International. Dessutom visade utvärderingarna att eleverna lärt sig mycket och att många fått en ny syn på utbildning.

– Att det är så många barn som inte får möjlighet att gå i skolan var nog den största aha-upplevelsen för våra elever, säger Astrid Gustafsson. Men den här temaveckan har väckt tankar hos mig också. Eleverna påverkar mig med sin energi och nyfikenhet, de vill verkligen förändra världen!

Jorden runt med Plan International

Nyheter om barns rättigheter och utveckling.

FOTO: LISA JANSSON

Flickors utbildning behöver prioriteras av världens ledare.

Världsledare uppmanas satsa på flickors utbildning

Det behövs mycket mer pengar till utbildning, särskilt för flickor, konstaterar Plan International i ett upprop till världens ledare. Med dagens anslagsnivå kommer målet om avgiftsfri skolgång för alla barn år 2030 inte att nås.

I februari 2018 hålls en världskonferens i Senegal om hur utbildning för barn ska finansieras de kommande fyra åren. Enligt ett av de globala utvecklingsmål som världens länder har enats om ska alla flickor och pojkar ha tillgång till grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet senast år 2030.

Alla länder, inklusive de i utvecklingsländer måste öka anslagen till utbildning. Minst 20 procent av den nationella budgeten eller 6 procent av landets BNP bör gå till utbildningsinsatser. Även biståndsorganisationerna bör satsa mer på utbildning genom att öronmärka 15 procent av sina anslag till insatser för skolan, anser Plan International. Annars kommer det inte vara möjligt att nå det globala utbildningsmålet år 2030.

Särskilt viktigt är det att satsa på flickors skolgång. Idag är det 130 miljoner flickor som inte får gå i skolan. Den siffran kan öka till 400 miljoner år 2030, om dagens anslagsnivå består, varnar Plan International.

”Vi vädjar till världens ledare att bidra till god utbildning av bra kvalitet för världens flickor, så att de kan följa sina ambitioner och bli morgondagens ledare. Tiden håller på att rinna ut. Man måste agera nu, annars går möjligheterna hos en generation förlorad”.

FOTO: PLAN INTERNATIONAL

Barn är de mest utsatta bland rohingaflyktingarna.

Flest kvinnor och barn bland rohingyer som flytt

De flesta rohingyer som tagit sig till Bangladesh från Myanmar är kvinnor och barn. Bland dem finns många gravida kvinnor och spädbarn. Plan international väddar nu till Bangladesh regering att underlätta tillgången till flyktinglägren för att kunna öka arbetet med skydd av de utsatta grupperna.

Många av dessa kvinnor och barn har redan utsatts för extremt våld, såsom beskjutning, landminor och mycket grova sexuella övergrepp. Deras akuta behov av hjälp och stöd måste få högsta prioritet, skriver chefen för Plan Internationals landskontor i Bangladesh Orla Murphy i en vädjan till FN.

De flyktingläger som har upprättats för rohingyer har stora brister. Bostäderna i de överfyllda lägren har varken dörrar eller lås och det finns ingen möjlighet till skydd. Det innebär stor risk för sexuella övergrepp och annat våld. En särskilt utsatt grupp är unga kvinnor och ensamkommande barn.

Det går att förbättra förhållandena i lägren, om skydd av barn och insatser mot könsbaserat våld prioriteras högre av det internationella samfundet, konstaterar Plan International i sin kraftfulla vädjan. De utsatta barn som redan finns i lägren och de som fortsätter att komma måste få den hjälp de behöver.

Plan International finns på plats i Bangladesh, i det stora flyktinglägret i Cox's Bazar där man bland annat arbetar med att förbättra de mycket bristfälliga sanitära förhållandena.

FOTO: PLAN INTERNATIONAL

Mariann Eriksson och Annette Lyth på Plan International Sverige.

Ställ ansvariga för förföljelsen av rohingyer till svars

FN underlät att agera för att förhindra våld mot den utsatta folkgruppen rohingyer i Burma. Sveriges regering bör agera för att de ansvariga ställs till svars. Det skriver Plan International Sverige i en debattartikel i Sidans tidning Omvärlden.

Redan 2012 utbröt våldsamheter mellan lokala burmesiska folkgrupper och rohingyer, och hundratusentals rohingyer drevs på flykt. Om FN hade ingripit redan då med förtroendeskapande insatser och andra former av stöd hade dagens flyktingkatastrof kanske kunnat undvikas. Men istället har FN enbart erbjudit humanitärt stöd. Det menar Plan International Sverige i artikeln, som undertecknats av generalsekreteraren Marianne Eriksson och barnrättsrådgivaren Annette Lyth.

Den svenska regeringen bör använda sin plats i FNs säkerhetsråd för att stärka det fredsbyggande arbetet i regionen, skriver de vidare. Det är också absolut nödvändigt att de ansvariga för den besinningslösa förföljelsen av rohingyer ställs till svars. En sådan rättsprocess är en del i ett nödvändigt konfliktförebyggande arbete för att motverka liknande händelser i framtiden, anser Plan International Sverige.

Läs hela debattartikeln på OmVärldens hemsida www.omvarlden.se.

Att Plan International Sverige fyller 20 år och hela organisationen 80 år i år har du som läsare av *Barnens Framtid* säkert märkt. Vår framgång beror på stödet från er faddrar. Vi avslutar firandet med fler röster från faddrar som varit med ända sedan Plan Internationals första år i Sverige. Ett engagemang som fortsätter att kännas viktigt och meningsfullt.

VÄRT VARENDA KRONA

Elisabeth och Rein Florell i Örnsköldsvik med tre numera utflugna döttrar har varit faddrar ända sedan 1998. Nu har de sitt fjärde fadderbarn, 7-åriga Blas i Paraguay. Bilder på alla barnen har de samlat i ett "familjealbum".

– Det har gett oss jättemycket att följa de här barnens liv, säger Elisabeth Florell.

De första åren, när barnen fortfarande bodde hemma, satt familjen alltid tillsammans och läste breven de fick från sitt fadderbarn.

– Det var alltid en rolig och gripande stund, att få veta lite om familjen och om livet i byn. Vi brukade också skicka brev och små presenter.

Familjens första fadderbarn var en flicka från Indien. Tyvärr drabbades hon av en sjukdom och dog efter något år.

– Det blev väldigt sorgset i vår familj när vi fick veta det, säger Elisabeth Florell. Men istället fick vi hennes syster som fadderbarn, så vi höll kvar kontakten med familjen.

Kontakten med det nuvarande fadderbarnet, Blas, är inte lika tät. Ibland är det svårt att skriva om vardagen här i Sverige till människor som har så helt annorlunda livsvillkor, konstaterar

Rein och Elisabeth Florell.

FOTO: PRIVAT

Elisabeth Florell. Att vi kan åka på semester, ha varmt i våra hus, bjuda vänner på mat.

– Men Blas finns i våra hjärtan, och jag vet att vårt bidrag gör nytta.

Vad säger folk i din omgivning om att du är fadder?

– Att det låter spännande – men en del menar att det är mycket pengar varje månad. Jag tycker att det är värt varenda krona. Vi har det så bra i vårt land och det känns självklart att göra en insats.

SJÄLVKLART ATT VARA FADDER

– **Jag tycker att** det är ens skyldighet att göra en insats för dem som har det sämre.

Det säger Per-Anders Malmgren i Ängelholm. Han och hans familj blev Planfaddrar redan 1998, och har fortsatt sedan dess.

– Eftersom vi hade två egna barn så tog vi två fadderbarn, det kändes rimligt. De första fadderbarnen är vuxna nu, och i dag har vi ett barn, på Haiti, berättar han.

Per-Anders Malmgren är en välkänd profil inom segling och har ägnat hela sitt liv åt båtar, både professionellt och på fritiden. Han har rest en hel del och vet att världen varken är rättvis eller jämlik.

Att vara fadder är ingen stor sak, säger han, det har med åren blivit en självklar del av tillvaron. Kontakten med fadderbarnen är inte så tät. Familjen uppskattar breven de får från barnen, men hör inte själva av sig särskilt ofta.

– Det viktiga för oss är inte kontakten med våra egna fadderbarn, utan att man faktiskt bidrar till att barn i världen får det bättre, menar Per-Anders Malmgren.

Något som också är avgörande för att familjen Malmgren vill fortsätta som faddrar är tilltron till Plan International som hjälporganisation.

– Min bild är att de gör ett mycket bra jobb och att merparten av de pengar man betalar in går direkt till att förbättra för barnen och deras familjer. Det är viktigt! Därför kan jag också rekommendera vänner och bekanta att bli Planfaddrar.

Per-Anders Malmgren.

FOTO: PRIVAT

JOHAN BRINNER FÖR BARNES RÄTTIGHETER

Skådespelaren Johan Hedenberg har varit fadder i Plan International Sverige sedan starten 1997. Han brinner för barns utsatthet och har skrivit en bok om sina egna erfarenheter av att växa upp med våld.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD

Johan Hedenberg har varit skådespelare i snart fyrtio år och medverkat i filmer och tv-serier som En pilgrims död, Fröken Frimans krig, Bron och Varuhuset. I hela tjugo år har han varit engagerad i Plan International som fadder.

– För mig är barnen det viktigaste vi har. Jag har alltid engagerat mig i barn. Det är barnen som är vår framtid. Om inte barnen fungerar i världen så kommer vi fortsätta att ha krig, regnskogar kommer skövlas och klimatet försämras, säger han.

Varifrån kommer ditt engagemang?

– Jag skrev en bok 2012 om min barndom på femtio- och sextiotalet. Jag tillhör den sista generationen som uppfostrades med rejäl aga. Jag är uppvuxen med att gå och vänta hela dan på att få rottingen. Man trodde det var rätt, att den man älskar agar man. Det är inte klokt att agan förbjöds så sent som 1976.

Hur har misshandeln i din barndom påverkat dig som människa?

– Det var en våldsamt uppväxt för många av oss då. Man lärde sig ta stryk och då ger man också stryk. Jag blev en stökig kille som drogs till bråk. Efter att min bok kom ut 2012 har jag träffat mina barndomskamrater. Många har dött, några har det gått bra för och andra har suttit på kåken hela sitt liv. Vi berättade aldrig för varandra hur det egentligen var hemma. Aldrig att jag visade mina svullnader på baken efter rottingen. Men nu som vuxna kunde vi prata om det.

Vad tänker du kring det faktum att många barn i världen i dag växer upp med våld?

– Jag har inte släppt detta med våld mot barn. Jag blir alltid väldigt illa berörd när barn far illa. Barn är så oerhört lojala för de har inga referensramar. Många barn som far illa säger inte ifrån för som barn tror man att det som ens föräldrar gör är normalt, att så här ser livet ut. Det är ohyggligt. Barns lojalitet är en gudagåva som vi vuxna skulle behöva lära oss mycket av.

Du har själv två döttrar – hur tar du med dina erfarenheter i din roll som pappa?

– Jag har inte varit världens bästa pappa, jag har gjort fel, sagt fel saker. Men det är inte farligt. Det viktiga är att man kan säga förlåt, jag hade fel. Det är nog inte lycka att växa upp i en perfekt värld. Jag tror att man som förälder vinner på att visa sig mänsklig.

Hur mycket pratar ni om det som sker i världen hemma?

– Jag har mycket samtal och diskussioner med mina döttrar som är 23 och 15 år. Just nu pratar vi mycket om #MeToo-kampanjen

FOTO: ELISABETH DUNKER/ARTISTGRUPPEN

JOHAN HEDENBERG

Ålder: 63 år.

Gör: Skådespelare. Har bland annat medverkat i: Fröken Frimans krig, Bron, En pilgrims död, Johan Falk – alla råns moder, Kommissarie Späck, Oskyldigt dömd, Skilda världar, Beck – Monstret och Varuhuset. Spelade 1981–1984 teater på Dramaten. Gav 2012 ut självbiografin Lill-Tarzan och jag.

Familj: Döttrarna Erika, 23, och Andrea, 15.

som mina döttrar är väldigt engagerade i. Jag är så glad över deras sociala medvetenhet. Där har skolan förändrats mycket och de får lära sig mycket mer om vad som händer i världen.

Vad betyder det för dig att vara fadder i Plan International?

– Det finns knappast något lättare sätt att engagera sig i barns framtid än att bli fadder. Om jag som är så pass lat kan engagera mig så kan alla göra det. Det är fantastiskt. Man blir så glad när man får ett foto av sitt fadderbarn och sedan får följa barnet när hon eller han växer upp. Det är underbart att få den här uppdateringen.

KATASTROFÖVNING HÖJDPUNKT PÅ RESAN

Östtimor är det unga landet i fjärran öst med ett varierat och helt magiskt vackert landskap. Josefin Lundgren och Emma Bergflo från Plan International Sverige reste dit tillsammans med en grupp faddrar för att besöka Plan Internationals projekt och lära sig om landets historia och kultur. Här är deras reseberättelse.

TEXT OCH FOTO: JOSEFIN LUNDGREN OCH EMMA BERGFLO, FÄRDLEDARE

Efter att vi passerat fyra länder på mindre än 24 timmar känner vi äntligen värmen i ansiktet när vi stiger av planet i Dili, Östtimors huvudstad. Det är sol och över 30 grader. Vi får en natts återhämtning innan det är dags att börja upptäcka området i och runt Dili tillsammans med en lokal guide.

Vi får lära oss mycket om Östtimors våldsamma historia som är kantad av förtryck. Portugiserna koloniserade landet i över 400 år och mindre än två veckor efter att landet blev självständigt blev Östtimor invaderat av Indonesien.

På måndagen besöker vi Plan Internationals landkontor. Där berättar den lokala personalen att ett av fokusområdena i landet är riskreducering inför och under katastrofer.

Östtimor, liksom flera andra länder runt omkring i Sydostasien, blir ofta utsatt för olika typer av naturkatastrofer, alltifrån jordbävningar till tyfoner och översvämningar.

Därför finns många projekt i landets skolor där barn får lära sig om katastrofer, hur de ska hantera dem när de väl händer samt hur de går att förebygga.

Under våra projektbesök får vi med egna ögon se hur ett av de här projekten fungerar och hur mycket barnen har fått lära sig. Skolan som vi besöker ligger på en mycket svåråtkomlig plats, flera gånger på vägen dit tror vi att bilen ska välta! När vi väl har kommit fram samlas hela faddergruppen på skolgården, barnen vill visa oss vad de har fått lära sig.

Helt plötsligt drar en megafon igång med ett ljud som nästan gör oss lomhörda. Ljudet är samhällets varningssignal när en naturkatastrof inträffar. Från skolan springer ett 40-tal barn i åldrarna 7–12 år ut med händerna över huvudet. De samlas i två grupper, en större och en mindre. Den stora gruppen symboliserar lokalsamhället medan den mindre gruppen symboliserar de barn som medverkar i projektet. I den mindre gruppen står en flicka med en första hjälpen-väska i handen.

Plötsligt ramlar en liten pojke mitt på skolgården. Han spelar en person som skadats i en jordbävning. Den mindre gruppen springer genast dit. De tittar på hans skador och lägger om hans ben. Samtidigt ringer en flicka i gruppen efter ambulans.

En lärare med skottkärra dyker upp. Han symboliserar ambulansen och kör den skadade pojken till sjukhuset, i det här fallet skolans kök som har en handskriven lapp uppsatt där det står ”hospital”.

”Helt plötsligt drar en megafon igång med ett ljud som nästan gör oss lomhörda. Från skolan springer ett 40-tal barn i åldrarna 7–12 år ut med händerna över huvudet.”

Nästa punkt är att se till lokalsamhällets behov. Två barn från den lilla gruppen springer till den grupp som symboliserar samhället och får veta att det saknas vatten! De två representanterna springer tillbaka, hämtar två vattenflaskor och lämnar över dem. Nu är faran över.

Efteråt berättar barnen för oss om utbildningen och vad de har gjort för att förebygga naturkatastrofer. Bland annat att de har planterat träd runtomkring skolan. Sedan visar de hur man lägger bandage och skyltar de har gjort för att invånarna ska hitta till säkra platser under en katastrof.

Det här är bara ett av många projekt som vi fick se under vår vecka med Plan International Östtimor. Vi fick också besöka förskolor, mikrofinansieringsprojekt, ledarskapsträning för flickor och kvinnor, barnrättsgrupper och mycket annat.

Vi fick dessutom möjlighet att lära känna många fantastiska Plankollegor och att komma det vackra landet Östtimor och dess underbara befolkning väldigt nära.

Kan en lott öka respekten för barns rättigheter?

Vår övertygelse är att världen blir bättre med starka ideella organisationer. Det är därför Postkodlotteriet finns. Och det är därför lotteriets överskott fördelas mellan 53 ideella organisationer som arbetar för att förbättra villkoren för människor, djur och natur.

Sedan Postkodlotteriet startade har organisationerna fått dela på 8,3 miljarder kronor, varav 170 miljoner har gått till Plan International Sverige.

Hur är det då, kan en lott öka respekten för barns rättigheter? Nej, tyvärr. Det vore väldigt förenklat att se det på det sättet. Men den som har en lott i Postkodlotteriet bidrar till att viktiga organisationer kan verka för bra saker, som till exempel att barns rättigheter respekteras.

Stort tack Plan International Sverige för allt ni gör, och stort tack till alla som har en lott – ni möjliggör så mycket!

#postkodeffekten

Christian ”Kicken” Lundqvist är vinstutdelare i Postkodlotteriet.

Åldersgräns 18 år. Gå in på stodlinjen.se om du eller en anhörig spelar för mycket. Mer information på postkodlotteriet.se

FADDERRESOR 2018

FÖLJ MED PÅ EN OFÖRGLÖMLIG RESA

VÅREN 2018

NEPAL

i anslutning till påsklovet, mars–april 2018.

HÖSTEN 2018

DOMINIKANSKA REPUBLIKEN

Höstlovet oktober 2018.

Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.
Mer information finns på www.plansverige.org/res-med-plan-Nyifiken? Besök blogg.plansverige.org

För frågor och anmälan kontakta Josefin Lundgren via e-post: Josefin.lundgren@plansverige.org eller telefon 072-204 52 17

Våra öppettider under julen

Vi på Plan International vill passa på att önska dig som fadder en riktigt god jul!

Vid frågor eller funderingar kring ditt fadderskap kan du som vanligt kontakta Givarservice genom att mejla oss på fadder@plansverige.org eller ringa 08 58 77 55 00.

Våra telefontider under julen är: måndag-fredag kl. 9–16.

Vi har lunchstängt alla dagar kl. 12–13. Julöppettiderna sträcker sig från 21 december till 8 januari.

God jul! Önskar Givarservice, Plan International Sverige.

REGISTRERA DIN MEJLADRESS

Du glömmet väl inte att registrera din mejladress hos Givarservice? Genom att ha en mejladress registrerad på ditt fadderskap får du tillgång till Min sida. Min sida fungerar som en digital sida för varje fadder på webben. Här hittar du information om ditt fadderskap, och som barnfadder har du möjlighet att skicka en hälsning till ditt fadderbarn.

Testamentera en gåva och ge fler barn en ljus framtid

Att testamentera är ett sätt att ge möjligheter åt andra. Genom att stödja Plan International bidrar du till vårt arbete för barns rättigheter i hela världen.

Det går att skänka pengar, värdepapper, fastigheter eller andra värdeföremål. Som barnrättsorganisation med 90-konto betalar vi ingen vinstskatt vid försäljningen. På det viset kan pengarna komma till ännu större nytta för barns rättigheter. Och kom ihåg att ingen gåva är för stor eller för liten!

För att testamentera till vår verksamhet anger du Plan International Sverige Insamlingsstiftelse, organisationsnummer 802404-9150 som förmånstagare i testamentet.

Du är varmt välkommen att kontakta vår testamenteshandläggare om du har frågor eller funderingar kring arv och testamente.

Peter Asplund

Telefon: 0732-39 04 23

peter.asplund@plansverige.org.

Läs mer på:

plansverige.org/testamente

RÄTTELSE

I Barnens Framtid nummer 3, 2017 publicerades artikeln "Starta en insamling och utmana dina vänner". På sidan informerades aldrig om att Plan international har 90-konto, det betyder att hela verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll.

ANNE FRANK INSPIRATION FÖR OSS UNGA

FOTO: ANNE FRANK MUSEUM

För några veckor sedan var jag med mitt gymnasium på en utbildningsresa i Europa. Ett av resmålen var Anne Franks museum i Amsterdam. Inför besöket hade vi i uppgift att läsa hennes dagbok. Boken gav mig en ny inblick i Andra världskriget. Flera gånger kunde jag känna igen mig i Annes tankar och funderingar.

Annes dagbok gav en röst till barn och unga om Förintelsen. Under en tid av kris och katastrof, då unga är extra utsatta och har speciella behov som sällan uppfylls. Att lyssna på barn och ungas röster – även i svåra situationer – är nödvändigt. För hur ska vi kunna veta vad barn och unga behöver om vi inte kan få en inblick i deras vardag? Hur ska vi veta att det stöd vi ger är vad de verkligen efterfrågar?

Plan International ger i dag barn och unga en möjlighet att uttrycka sig och få göra sina röster hörda i allt arbete för barn och unga. Bland annat genom ungdomsråd, men också genom olika projekt som exempelvis musikstudio Studio Timbuktu i Senegal, initierad av Jason "Timbuktu" Diakité. Det finns en möjlighet att höras i dag som Anne saknade under sin tid i det hemliga annexet, men som hon längtade efter.

Jason Diakité har sagt: "Vuxenvärlden kanske inte alltid förstår hur viktigt det är för unga att känna att de har en röst, att känna att det de gör har betydelse". Det är en av Plan Internationals viktigaste uppgifter i dagens samhälle; att ge oss barn och unga

den röst – eller snarare megafon som behövs för att vi ska kunna vara med och förändra världen och öka vår känsla av att det vi gör har betydelse. Att se till att barns och ungas röster når beslutsfattare, opinionsbildare och världsledare!

När Anne Frank skrev sin dagbok visste hon inte hur otroligt viktiga hennes ord skulle bli i framtiden. Men att skriva i dagboken där och då var enormt betydelsefullt för henne själv. Vi vet inte vilka röster som i framtiden kommer ha betydelse. Det vi däremot vet är att vi måste ge barn och unga möjligheter att göra sina röster hörda och på så vis få delta i att skapa förändring. Eftersom barn och unga allra starkast upplever och känner vilka problem vi står inför kan deras röster lära oss hur vi kan göra världen bättre.

TEXT: VILLE HAGMAN

Ville Hagman är med i Plan International Sveriges ungdomsråd, PUR, sedan två år. Han är 17 år och bosatt på Gotland.

OMTÄNKLE

ÄR ATT LÄRA EN FLICKA LÄSA

Kunskap ger en flicka makten att påverka sitt eget liv

SWISHA 900 73 11

FÖR FLICKORS FRAMTID

Flickors framtid börjar med din omtanke

PLAN
INTERNATIONAL